

в'язати чимало проблем нинішньої енергетики України.

Впродовж останніх років Віктор Миколайович велику увагу приділяв створенню законодавчої бази України, необхідної для підтримки і стимулювання розвитку когенерації і нового для країни напряму енергетики. За його керівництва і безпосередньої участі в діяльності робочої групи при Комітеті Верховної Ради України з питань теплоенергетичного комплексу, ядерної політики і ядерної безпеки було створено і прийнято в 2005 р. Закони України «Про комбіноване виробництво теплової і електричної енергії (когенерації) і використання скидного енергопотенціалу» та «Про тепlopостачання».

Висока оцінка дослідницької та науково-організаційної діяльності В.М. Клименка стала вирішальною для обрання його керів-

ником новоствореного Інституту прикладних досліджень в енергетиці.

Віктор Миколайович — автор понад ста наукових статей, деякі з них побачили світ у зарубіжних виданнях. Він має 28 авторських свідоцтв на винаходи і патентів.

Учений бере активну участь у науково-організаційній діяльності як член Національного комітету з тепломасообміну, експертної Ради Комітету з Державних премій України у галузі науки і техніки, спеціалізованої ради із захисту докторських дисертацій, редколегії журналу «*Промышленная теплотехника*».

Наукова громадськість, колеги та учні щиро вітають Віктора Миколайовича з ювілеєм, зичать йому здоров'я, довголіття, творчого натхнення і високих наукових результатів у такій важливій для України галузі, як енергетика.

60-річчя члена-кореспондента НАН України Л.А. БУЛАВІНА

18 серпня виповнилося шістдесят років відомому вченому-фізику члену-кореспонденту НАН України Леоніду Анатолійовичу Булавину.

Л.А. Булавін виконав перші наукові роботи, присвячені проблемам фізики рідкого стану речовини, ще в студентські роки, навчаючись на фізичному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Потім поглиблював знання в Об'єднаному інституті ядерних досліджень (м. Дубна, Росія) під керівництвом лауреата Нобелівської премії І.М. Франка. По закінченні аспірантури, від 1970 року, Леонід Анатолійович працює на фі-

зичному факультеті університету: спочатку науковим співробітником, потім — доцентом, професором, завідувачем кафедри молекулярної фізики, а з 1990 р. — деканом факультету.

Учений зробив вагомий внесок у розвиток досліджень критичних явищ у рідких системах. Він уперше застосував розсіяння повільних нейтронів для вивчення рівноважних та кінетичних властивостей рідин і полімерів, а також виявив ефект нейтронної критичної опалесценції. Л.А. Булавін систематично дослідив й узагальнив частотні спектри рідин, їхні властивості у малих об'ємах, механізм золь — гель пере-

ходів у кремнієвих гелях та процес міцелотворення у розчинах з поверхнево активною речовиною; розробив методику знаходження критичних параметрів за фазових переходів; запропонував спосіб виділення одночастинкового та колективного внесків у коефіцієнт самодифузії, який увійшов у наукову літературу як метод Булавина – Іванова. Експериментальні дослідження з медичної фізики дали змогу винайти спосіб діагностики стану організму людини (патент України № 52080 та Росії № 196500).

Дослідник створив наукову школу з нейтронної спектроскопії м'якої матерії, до якої входять як співробітники Київського національного університету імені Тараса Шевченка, так і академічних інститутів. Серед вихованців цієї наукової школи – 8 докторів та 23 кандидати наук.

Перу Леоніда Анатолійовича належать понад 400 наукових праць, серед яких монографії «Нейтронные исследования динамики жидкости», «Критичні властивості рідин», «Квазіпружне розсіяння нейтронів у рідинах», «Фізика полімерів», «Критичні явища в неоднорідних системах», «Філософські та методологічні аспекти сучасної фізики», «Нейтронна спектроскопія конденсованих середовищ». Він – автор низки підручників та навчальних посібників для студентів: «Експериментальні методи молекулярної фізики», «Експериментальні методи досліджень фізичних властивостей рідин і фазових перетворень у них», «Експериментальні та теоретичні методи дослідження молекулярної структури рідин», «Ядерна фізика», «Термодинаміка», «Основи реології», «Фізична механіка полімерів», «Критичні явища в розчинах полімерів».

Леонід Анатолійович багато часу приділяє викладацькій діяльності та вихованню молодих науковців, веде велику навчально-організаційну роботу.

Очолований Л.А. Булавиним фізичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка є провідним навчально-науковим центром в Україні з

підготовки фахівців як у традиційних галузях – теоретичної, молекулярної, ядерної фізики, оптики, астрономії, так і в нових – фотоніці, медичній фізиці, фізиці радіаційної медицини, фізиці космосу, лазерній та оптоелектронній техніці, експериментальній ядерній фізиці, атомній енергетиці тощо. Спеціалісти факультету під керівництвом талановитого вченого-педагога активно розвивають фізичну науку в Україні та в дослідницьких установах зарубіжжя.

Багато зусиль доклав професор Л.А. Булавін для координації діяльності науковців у галузі фізики рідкого стану речовини. Завдяки його ініціативі кожні два роки проводяться міжнародні наукові конференції з проблем фізики рідин («Physics of Liquid Matter: Modern Problems «PLM MP»). Леонід Анатолійович – член Українського міжнародного комітету з питань науки і культури, програмного консультативного комітету Об'єднаного інституту ядерних досліджень (м. Дубна, Росія), Наукової ради з ядерної фізики та ради з фізики рідин НАН України. Він є членом Асоціації деканів Європи, українського та американського фізичних товариств, редколегії «Українського фізичного журналу», головою спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій з теоретичної та молекулярної фізики у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Л.А. Булавін очолює наукову програму «Конденсований стан – фізичні основи новітніх технологій», міжвузівську програму з фізики рідин та полімерів Міністерства освіти і науки України, проект фундаментальних фізичних досліджень «Вода в екстремальних умовах».

Учений – Заслужений діяч науки і техніки України, удостоєний урядових нагород – орденів Ярослава Мудрого та «За заслуги» III ступеня, він є Соросівським професором.

Наукова громадськість, колеги і друзі сердечно вітають Леоніда Анатолійовича з ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я, щастя, нових творчих звершень.